

Švyturys 2017 m. kovo 15 d., trečiadienis

KONFERENCIJA

Jie kūrė ir augino Lietuvą

Laima STONKUVIENĖ

Kretingos rajono švietimo centro bendruomenė kartu su partnere – M. Valančiaus viešaja biblioteka – 27-ąsias Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metines įprasmino konferencija „Jie kūrė ir augino Lietuvą“. Šios svarbios Lietuvai datos išvakarėse švietimo, kultūros darbuotojai, bendruomenių atstovai pakvieti prisiminti tuos, kurie kūrė Lietuvą, ją augino, dėl jos valstybingumo kovojo, taip pat pasikalbėti apie gyvenimo vertėbes, jų ugdymo svarbą.

Konferenciją Justino Marcinkevičiaus žodžiais bei kanklių muzika pradėjo Centro Suaugusiuų ir jaunimo mokymo skyriaus etikos mokytoja Zita Viluckienė ir M. Tiškevičiutės mokyklos pradinio ugdymo mokytoja Sigita Tamošaitytė. Įdomios ir turininkos dienos renginio dalyviams linkėjo brolis Bernardas, Švietimo centro direktorė Adelė Mazeliauskienė, Savivaldybės mero pavaduotoja Danutė Skruibienė. „Mes, čia susirinkusieji, esame karta, gyvi liudininkai tų istorinių dienų, kai buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė. Tuomet nė vieno nereikėjo raginti eiti į Sajūdžio organizuojamus mitingus, važiuoti ir susikabinti rankomis

I konferenciją sukviesti švietimo įstaigų vadovai, kultūros darbuotojai, bendruomenių atstovai.

net okupantams tarnavę istorikai. Todėl šiandien mokykla turi pasistengti, kad kuo garsiau skambėtų tyrasis šiandieninė Lietuvos valstybė kūrusios lietuvių tautos, o ne išsiderinės, istorijoje ištirpusios „pilietinės LDK tautos“ balsas“, – baigdama pra-nešimą akcentavo J. S. Laučiūtė.

Viešnia iš Kėdainių suaugusiuų ir jaunimo mokymo centro, lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Aldona Šliažaitė konferencijos dalyviams kalbėjo apie pasaulinį pripažinimą pelniusį Česlovą Milošą, Klaipėdos universiteto Humanitarinių ir ugdymo mokslo fakulteto pédagogikos katedros docentę, socialinį mokslo daktarę Aušrinę

Baltijos kelyje. Visų dėmesį 1990-jų kovo pradžioje pri-kaustė laukimas, kada tuometė aukščiausioji valdžia paskelbs Lietuvos nepriklausomybę. Ne-priklausomybė nėra duotybė – ją išsikovojome, tad turime sau-goti ir puoselėti savo kasdieniu darbu. Esame tie žmonės, kurie kuriame ateitį. Tad kuo daugiau drąsos, tikėti savimi ir Lietuva“, – kalbėjo D. Skrubienė.

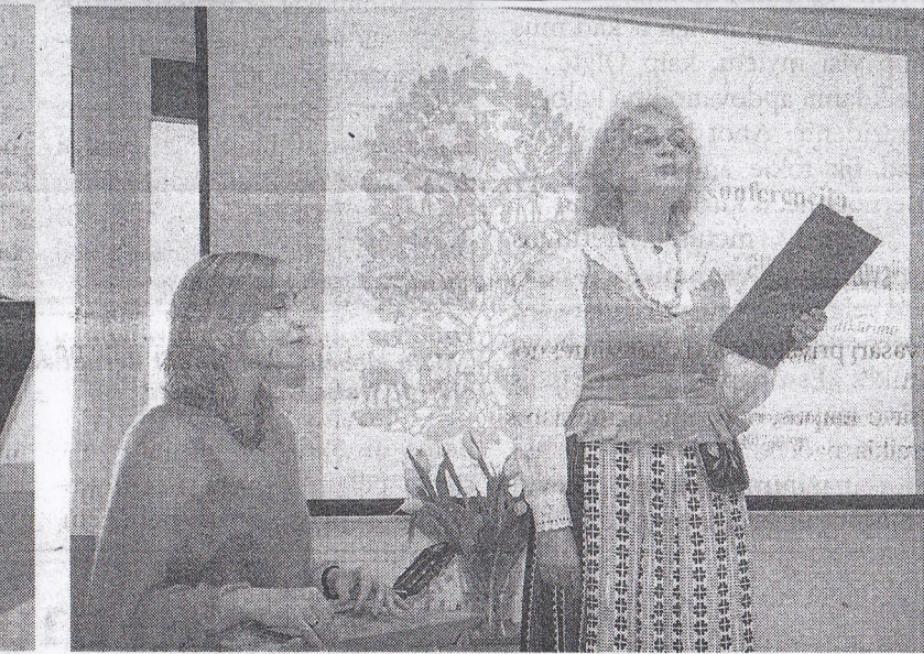
Pirmajį pranešimą „Prie tautos lopšio“ skaitė kalbininkė baltistė, humanitarinių mokslų daktarė, Savivaldybės tarybos Švietimo komiteto pirmininkė Jūratė Sofija Laučiūtė. Primi-nusi, kas tai yra lopšys, o kas – tauta, ir kaip tai susiję, pateikė keletą istorijos faktų apie tautų kūrimosi procesą. Pasak J. S. Laučiūtės, tas variklis, kuris išju-dina istorinę sąmonę, atkreipia kitų žmonių, kitų, atsinaujinan-čių kartų dėmesį į tautos buvi-mą, yra asmenybės. „Kiekviena karta susikuria ir paskelbia savo

Kalbininkė baltistė, humanitarinių mokslų daktarė, Savivaldybės tarybos Švietimo komiteto pirmininkė Jūratė Sofija Laučiūtė kalbėjo apie tris asmenybes, stovėjusias prie tautos lopšio, jų rūpestingai supusias, – Motiejui Valančiui, Joną Basanavičių ir Vincą Kudirką.

ga, kad tautinio atgimimo idė-jos galėtų uždegti atgimstančią tautą, – pasakojo J. S. Laučiūtė. – Antra salyga – reikėjo lyderio, kuris suburtų dar labai kuklias

gomis per dvi dienas Seimas sugebėjo aptarti aktualiausius, dalykiškus nutarimus. Trečioji „žvaigždžių valanda“ – Lietuvos nepriklausomybės akto paskel-

Konferenciją Justino Marcinkevičiaus žodžiais bei kanklių muzika pra-dėjo Centro Suaugusiuų ir jaunimo mokymo skyriaus etikos mokytoja Zita Viluckienė ir M. Tiškevičiūtės mokyklos pradinio ugdymo mokytoja Sigita Tamošaitytė.

proginio „Varpo“ numerio, kuris buvo skirtas 10-osioms leidinio priedo „Tėvynės varpai“ metinėms. Ir tada, galima sakyti, iš meilės Lietuvai, iš ištikimybės

Zulumskytė – apie gyvenimo vertybių ugdymo svarbą: nuo M. Valančiaus raštų iki XX amžiaus antrosios pusės Kretingos šviesuolių veiklos. Renginio

požiūri į istoriją, įvertina pirmatakų veiklą. Šiandien prisiminsime tris asmenybes, stovėjusias prie tautos lopšio, jį rūpestingai supusias“ – sakė J. S. Laučiūtė.

Tautinių sajūdžių pradininkas, pirmasis autoritetas, įkvėpęs žmones telktis bendram taikiniam pasipriešinimui, sulaikęs lietuvius nuo prapulties – ištraukęs juos iš alkoholizmo liūno ir išmokęs skaityti, buvo krašties Motiejus Valančius. Vienas jo sajūdis buvo už blaivybę, kitas – už raštingumą, už dvasios atgimimą, trečias – knygnešystės sajūdis. Pasak J. S. Laučiūtės, jau vien to pakanka, kad Valančiaus vardas amžiams būtų įrašytas lietuvių tautos istorinėje atmintyje ir sąmonėje.

„Paspartinti tautinį judėjimą, padaryti jį žmonių savastimi, ypač kaime, galėjo tik lietuviška spauda. Ji – pirma būtina sąly-

gi negausias inteligentų pajegas tokiam leidiniui leisti bei nustatyti teisingą jo idėjinę kryptį. Tokio lyderio vaidmeniui likimas pasirinko Joną Basanavičių – gydytoją, visuomenininką, mokslininką“.

J. S. Laučiūtės žodžiais, istorikai išskiria tris svarbiausius J. Basanavičiaus visuomeninės politinės veiklos laikotarpius, savo išskirtinės „žvaigždžių valandas“: pirmoji – žurnalo „Aušra“ leidyba 1883-1886 metais. Savo užduotį – pakelti tautos dvasią – „Aušra“ įvykdė. Dar daugiau – ji „prikėlė“ Lietuvai Vincą Kudirką. Antroji „žvaigždžių valanda“ – Didysis Vilniaus Seimas, įvykęs 1905 m. pabaigoje. Paties J. Basanavičiaus vertinimu, „nuo šito Seimo Lietuvos istorija pakrypo geresnėn pusėn ir lietuvių tautą atvedė prie nepriklausomybės“. J. Basanavičiaus pastan-

bimas. To pradžia – 1917 m. rugsėjį Vilniuje surengta Lietuvių konferencija, kurioje buvo sudaryta Tautos taryba. Istorinė Tarybos posėdžių vedė būtent J. Basanavičius. J. S. Laučiūtės pastebėjimu, net J. Basanavičiaus amžininkai pripažino jo išskirtinį vaidmenį tautos ugdyme, o tai labai reikšminga, nes papras tai savam krašte pranašu nebūsi...

J. Basanavičiaus „Aušra“, pasak J. S. Laučiūtės, Lietuvai padidino V. Kudirką – laikraščio „Varpas“ steigėją ir redaktorių, vieną iš lietuvių tautinio sajūdžio ideologų, Lietuvos himno autorių. Jau pats tragiškai trumpas jo gyvenimas, kiekviena diena buvo žygarbis „vardan tos Lietuvos“. Nepaprastai jaudinanti yra himno sukūrimo istorija. Jau sunkiai sirgdamas V. Kudirka intensyviai dirbo prie

jos laisvės idejai gime nemarioji Tautiška giesmė, tapusi savotiška gulgės giesme.

„Prie tautos lopšio stovėjo ir Tautiniams atgimimui tautą augino sielovadinė, kultūrinė, administracinė Žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus veikla, iš jo estafetę perėmė Jonas Basanavičius, Vincas Kudirka ir nemažas būrys jų pasekėjų. Jų vardų iš lietuvių atminties nepajégė išbraukti jokie okupantai. Tačiau keista, net pasibaisėtina, kai mūsų dienomis, laisvoje Lietuvoje, kai kurie save naujaisiais, moderniaisiais veikėjais, filosofais, politikais vadinantys žmonės ima įrodinėti, kad nepriklausomybė 1918 metais buvo kaila, kad geresnis variantas būtų buvęs turėti vieną valstybę su Lenkija ir panašiai, kai juodinami Vincas Kudirka, Jonas Basanavičius, ko nedrīso daryti

metu pristatytos dvi parodos – „Kretingos krašto kalbininkai – lietuvių kalbos tyrinėtojai“ ir „Mano dailus raštas Lietuvai“. Su kretingiškiais, kovojuisiais dėl Lietuvos valstybingumo, sužindino neseniai knygą tokiu pat pavadinimu išleidęs Kretingos muziejaus direktorės pava duotojas Julius Kanarskas, apie su Lietuvos valstybės istorija susietą gyvenimą, praeitį, Kretingos krašto pamokas Lietuvai pasakojo Jokūbavo A. Stulginskio mokyklos-daugiafunkcio centro direktorė Lidija Šiškienė, J. Pabrėžos universitetinės gimnazijos mokinė Gabrielė Algirda Jundaitė, M. Daujoto pagrindinės mokyklos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Aldona Kruševičiūtė.

Konferencija „Jie kūrė ir augino Lietuvą“ buvo skirta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui.